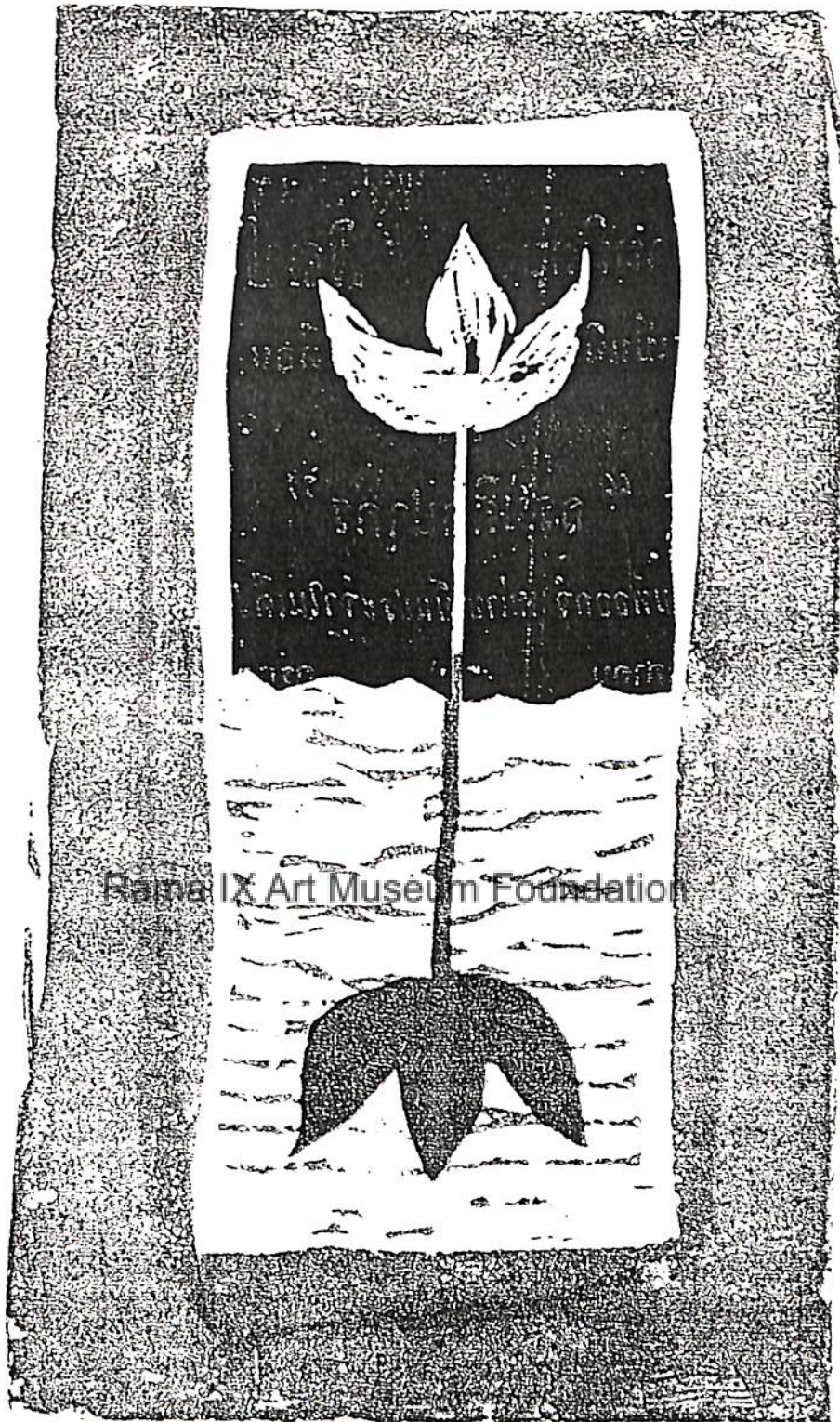

การแปลผลศิลปกรรมสมัยใหม่
สมัยที่ ๑๑ ศิลปกรรมสมัยใหม่

วัน 11/๑๑
May

๑๑ หอศิลป์ • กรมศิลปากร
XI NATIONAL EXHIBITION OF ART
SILPAKORN GALLERY • FINE ARTS DEPT.

มูลนิธิ
หอศิลป์แห่งชาติ
FINE ARTS MUSEUM FOUNDATION
11 ถนนพหลโยธิน กรุงเทพฯ 10500
Tel. 025-9287-9 Fax. 255-0009

๑๑/๑๑/๖๕

ท่านผู้สนใจและใคร่ศึกษาเรื่องของศิลป

เกี่ยวกับ

วรรณคดี ประวัติศาสตร์ โบราณคดี และศิลปสาขาต่าง ๆ

เชิญอ่านนิตยสาร 'ศิลปากร'

เป็นนิตยสารราย ๒ เดือน

ของ

“กรมศิลปากร”

พิมพ์ออกจำหน่ายเป็นประจำในเดือน

พฤษภาคม

กรกฎาคม

กันยายน

พฤศจิกายน

มกราคม

และ

มีนาคม

บอกรับเป็นรายปี ค่ารับปีละ ๔๐ บาท นับ ๖ เล่มครบปี

จำหน่ายปลีกเล่มละ ๑๐ บาท

เชิญติดต่อบอกรับได้ที่

แผนกเผยแพร่และสถิติ

สำนักงานเลขานุการกรมศิลปากร

ถนนหน้าพระธาตุ พระนคร

ส่งจ่ายที่ ป.ณ. หน้าพระลาน

จังหวัดพระนคร

คิดกันคนละอย่าง

ปฏิกิริยาของศิลปินและของประชาชนที่มีแก่ศิลปสมัยใหม่นั้น แบ่งออกได้เป็นสองฝ่าย ตรงกันข้าม คือฝ่ายหนึ่งได้แก่ประชาชนทั่วไป ที่มีความเสียใจ ที่งานจิตรกรรมและประติมากรรม ตามแบบประเพณีที่สร้างขึ้น เพื่อบรรยายเรื่องต่าง ๆ ในงานวรรณคดีนั้น ไม่มีใครทำกันอีก อีกฝ่ายหนึ่งได้แก่ศิลปิน และนักวิจารณ์ศิลป์ ซึ่งตั้งเริ่มงานศิลปแบบใหม่ ๆ แปลก ๆ ที่ไม่ค่อยจะมีใครเข้าใจ

ได้เคยกล่าวหลายครั้งแล้วว่า ศิลปินเป็นปฏิกิริยาทางธรรมชาติของศิลปินที่มีต่อชีวิตความเป็นอยู่ของเรา คราวใดที่วัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไปมาก ศิลปินย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามไปด้วย ไม่มีประโยชน์อันใดที่จะกล่าวว่า ของเก่าหรือของใหม่ดีกว่ากัน ไม่มีใครมีอำนาจหยุดยั้งความเจริญหรือความเสื่อมของอารยธรรมได้ อาจเป็นการไร้เหตุผลที่จะมาถกเถียงกันว่าข้างดีกว่าหรือข้านั้นดีกว่า ปัจจุบันนี้เราใช้รถยนต์เป็นพาหนะ ถ้าหากว่าใครเกิดหาญขี้ช้างไปตามถนนเจริญกรุง ก็คงถูกจับ หรือไม่ก็ถูกส่งไปอยู่โรงพยาบาลโรคจิตเป็นแน่

หากว่าถึงทีที่กล่าวแล้วข้างต้นนั้นถูก เราก็ควรเข้าใจได้ว่า ศิลปินปัจจุบันนั้นไม่อาจมีลักษณะอย่างเช่นศิลปินโบราณได้

Rama IX Art Museum Foundation ฝ่ายตรงข้ามกับฝ่ายแรก ซึ่งได้แก่ศิลปินและนักวิจารณ์ศิลป์ ก็มีความคิดเห็นก้าวไปไกลมาก พวกนี้ยกย่องการแสดงออกซึ่งความรู้สึกที่ไม่อาจเข้าใจได้ ว่าเป็นสิ่งมีค่า และโดยเหตุที่ประชาชนส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าใจงานศิลปะเหล่านั้น ก็ว่าประชาชนขาดความนิยมชมชอบ และความรู้สึกในศิลปะ มีหนังสือหลายต่อหลายเล่มที่เขียนอธิบายความหมายของศิลปสมัยใหม่ ซึ่งยิ่งอ่านก็ยิ่งทำให้เรางง การสร้างรูปเขียนรูปปั้นที่มีองค์ประกอบอันแปลกประหลาด มุ่งเพื่อให้เกิดความกลัว แต่ก็ไม่ใช่ความกลัวซึ่งเกิดขึ้นโดยงานศิลปะที่แท้ ที่มีความมุ่งหมายจะแก้ไขความต่ำของสัญชาตญาณและความเสื่อมโทรมนานาประการ ดังนั้น จึงกลายเป็นสร้างความสำเร็จเพื่อความน่าเกลียดนั่นเอง ปฏิกิริยาซึ่งบังเกิดแก่ทัศนนิยมในความงาม ได้นำเอาทัศนนิยมความป่าเถื่อนมาสู่เรา

แต่ที่จริงนั้น ศิลปินมุ่งหมายปลายทางเช่นเดียวกับคำสันา กล่าวคือมุ่งหมายเพื่อยก ระดับจิตใจของมนุษย์ให้สูงขึ้นสู่ความบริสุทธิ์ผุดผ่อง เมื่อกล่าวถึง ศิลปะเพื่อศิลปะ ก็เป็นเรื่อง

เหตุผลสำหรับการวิพากษ์วิจารณ์ในยุคนั้น โบราณนั้นสร้างศิลปะเพื่อประโยชน์ของ
ประชาชน มิใช่เพื่อประโยชน์ของศิลปิน ศิลปินจำเป็นต้องให้ประโยชน์แก่สังคม มิฉะนั้นเขาก็
ประสบผลล้มเหลวในความมุ่งหมายส่วนใหญ่

การวินิจฉัยงานศิลปะนั้น ควรปฏิบัติโดยปราศจากความโน้มเอียง แต่โดยทางปฏิบัติแล้ว
หลักทางทฤษฎีนั้นย่อมเป็นไปได้ เพราะคนเราทุกคนมีความพอใจในศิลปะเป็นพิเศษ แตกต่าง
กัน อันขึ้นอยู่กับธรรมชาติของแต่ละบุคคล ตามความเป็นจริงนั้น ความแตกต่างกันในความนิยม
ชมชอบศิลปะเป็นสิ่งจำเป็น ถ้าหากว่าเกิดความนิยมเช่นเดียวกันหมด ความนิยมนั้นก็ปราศจาก
ความหมาย เพราะไม่มีการเปรียบเทียบให้เห็นสิ่งซึ่งเป็นตรงกันข้าม

อย่างไรก็ดี เราต้องไม่วินิจฉัยงานศิลปะตามอารมณ์ความรู้สึกของเรา เราต้องพยายาม
เข้าใจความคิด และแบบศิลปะส่วนบุคคลของศิลปินโดยไม่เข้ากับตัวเรา จากการปฏิบัติเช่นนั้น
เราก็อาจชื่นชมสิ่งซึ่งเมื่อก่อนเราคิดว่าปราศจากค่าไม่น่าสนใจได้

เราต้องวินิจฉัยงานศิลปะด้วยหลักพื้นฐานบางประการซึ่งเห็นได้โดยง่าย ในการแสดง
ออกซึ่งความรู้สึกทางศิลปะที่สำคัญที่สุด ประการแรกและสำคัญที่สุด คือความรู้สึกทาง
อารมณ์ เมื่อเราดูงานจิตรกรรม งานประติมากรรม หรืองานภาพพิมพ์ ความรู้สึกทางอารมณ์นี้
ไม่อาจพรรณนาเป็นถ้อยคำได้ เพราะเป็นคุณลักษณะทางจิตอันเร้นลับ ซึ่งปลุกมโนภาพของ
เราให้ตื่นตัวขึ้น ย่อมเป็นถึงแนวความรู้สึกเช่นนั้นไม่ควรจะเกิดขึ้นจากการได้เห็นงานศิลปะ
ที่ดูอย่างมาอย่างฉาบฉวยหรือเร้าอารมณ์ชั่วขณะ เพราะงานประเทษณ์สร้างขึ้นมาเพื่อให้บุคคลดู
พอใจ อันจัดเข้าเป็นประเภทพาณิชนศิลป์ ประการที่สอง ถ้าเป็นงานจิตรกรรมก็ดูแต่การสังเกต
ถึงความกลมกลืนขององค์ประกอบภาพของเส้นและสี ถ้าเป็นงานประติมากรรมก็ดูที่มวลและ
ปริมาตร ถ้าเป็นภาพพิมพ์ก็ดูที่เส้นและน้ำหนักอ่อนแก่อันถ่วงกันอย่างพอเหมาะพอดี เกี่ยวกับ
ภาพคนนั้น เราไม่จำเป็นต้องเริ่มจดในลัทธิแต่ใดนัก ในทางศิลปะเราชอบให้เปลี่ยนแปลงส่วนลัทธิ
และรูปนอกของภาพได้ คราวเท่าที่ยังมีความประจักษ์กันถึงกันคืออยู่ ถ้าหากเกิดความ
ไม่ประจักษ์กันถึงกันในงานศิลปะแล้ว ศิลปินก็จะประสบความล้มเหลวในความพยายามที่มีอยู่
ในงานของตน

คุณสมบัติต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับงานศิลปะสมัยใหม่แล้ว
จะเห็นได้ว่าการทำงานอย่างมีความประจักษ์กันถึงกันนั้นไม่เป็นที่สำคัญเลย ปัจจุบันนี้เทคนิคเป็น
เรื่องส่วนตัวทีเดียว ดังนั้นศิลปินทุกคนจึงทำงานอย่างตามใจชอบ

ตามที่กล่าวมาแล้วนี้ ความเห็นของทั้งสองฝ่ายนั้นผิด เพราะมีความรุนแรงเกินไป
ไม่อยู่ในสายกลาง เพราะที่ศิลปินไทยปัจจุบันนี้ไม่ได้รับพิชไรจากผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสม
สำหรับโลกพระอังคารเท่านั้น จะมีบ้างก็น้อยแค่นั้น ศิลปินของเราพยายามเสริมความใหม่ ๆ ขึ้น
ทั้งทางด้านความคิดและแบบอย่าง แต่ก็ยังเป็นงานที่ดูเข้าใจได้ ที่สำคัญยิ่งกว่านั้น คือเป็น
งานศิลปะซึ่งอาจค้นพบลักษณะของไทยเราได้

ขอยกตัวอย่างงานภาพพิมพ์ดีของ นายชวลิต นิมเฒ่ามอ อันน่าดูนั้น ว่าเรื่องราวของภาพ
เป็นเช่นเดียวกับที่ศิลปินไทยโบราณได้เคยกระทำมาแล้ว ความแตกต่างของศิลปะทั้งสองแบบ
นั้นอยู่ที่ความรู้สึกของเราที่มีต่อความเป็นอยู่อย่างปัจจุบันนี้ ซึ่งมามีมาจากอารยธรรมแผนใหม่
นายชวลิต เป็นศิลปินที่มีพรสวรรค์ในงานภาพพิมพ์ทั้งทางด้านเทคนิคและทางด้านศิลปะ และประสบ
ผลสำเร็จอย่างงดงาม นอกจากงานภาพพิมพ์ดีแล้ว นายชวลิต ยังได้แสดงงานจิตรกรรมสีน้ำมัน
อีกด้วย มีภาพวัด ภาพวัง เช่นปลาในกระเจา ภาพหญิงไทยแบบชาวบ้าน มีลักษณะตาม
ทัศนะของนายชวลิต แสดงกิริยาท่าทางต่าง ๆ กัน เช่น กำลังทำงาน กำลังพักผ่อน กำลัง
อ่านหนังสือ ฯลฯ เป็นต้น รูปหญิงสาวเหล่านั้นเขียนด้วยสีสดใสงามให้ความรู้สึกจริงใจเราให้เลื่อนลอย
อยู่ในภวังค์แห่งความคิดฝัน

นายดำรง วงศ์อุปราช เป็นช่างเขียนหนุ่ม ซึ่งจะเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้ นอกจากความเป็นไทย
ที่ติดอยู่กับงานแสดงศิลปกรรมที่แสดง บันฑารักษ์ ได้แสดงภาพทิวทัศน์ เช่น ชั่วชีวิตชาวนา ชั่วชีวิต
ชาวประมง ดำรงก็เขียนภาพให้มีความละเอียดได้อย่างถูกต้องเหมือนอย่างศิลปินโบราณทีเดียว
แต่ในขณะเดียวกันก็มีความละเอียดอย่างที่สุดที่จะให้คุณค่าของความเป็นไทยที่แปลก ๆ ใน
ภาพ ไม่ว่าภาพกระท่อม ภาพเรือ คันไม้ คันนา หรือนา ต่างก็มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันเป็น
อย่างดี และทั้งหมดก็มีความสัมพันธ์กับเนื้อที่ด้วย เมื่อดูภาพแล้วรู้สึกสบายใจ และมีความ
ใฝ่ฝันที่จะไปอยู่ในดินแดนเช่นนั้นกับบุคคลเหล่านั้น ขออย่าว่าเราได้กล่าวถึงภาพเขียนเหล่านั้นเมื่อ
ที่แล้วว่า ช่างเขียนมิได้เขียนภาพคน แต่ทว่าเรามีความรู้สึกประทับใจอย่างยิ่งในอันที่จะใช้ชีวิต
อยู่ร่วมกับชาวชนบทที่เต็มด้วยภาพแข็งแรง เมื่อได้เห็นภาพของชนบทเช่นนั้น

ภาพนี้ หญิงสาวกำลังหว่านของ นายเขียน ยมศิริ ก็เป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึก
ของไทยที่มีความสัมพันธ์กับงานประติมากรรมตามประเพณีของเรา การให้ลักษณะกายวิภาค
อย่างง่าย ๆ ของรูปทรง และสัดส่วนประจักษ์กันถึงกันอย่างอ่อนไหวของปริมาตรแห่งงาน

ประติมากรรมนั้น แม้จะ ผู้ที่ไม่เข้าใจเหตุผลย่อมกล่าวหาว่า ภาพอย่างนี้โบราณไม่เห็นกระทำกัน ความจริงงานประติมากรรมโบราณของเรานี้มีแต่พระพุทธรูปเท่านั้น ความคิดเช่นนี้อาจพ้นหัวเขามาถึงงานภาพวาดอย่างเหมือนจริงของ นายโพธิ์บุรุษ เมืองลพบุรี นายต้น คีตากร หรือของ นายเรืองสุข อรุณเวช ด้วย เพราะในสมัยโบราณการปั้นภาพสัตว์เหมือนจริงเช่นนั้นก็มีได้กระทำกัน ดังนั้นความสัมพันธ์ของความรู้ศิลปะระหว่างสมัยโบราณกับสมัยปัจจุบันจึงมีอาจมีได้ เราอาจถามได้ว่า ภาพสัตว์เหล่านี้ได้รับความบันดาลใจจากศิลปะฝ่ายตะวันตกหรือ? เราคิดว่าในทวีปเอเชีย ในทวีปยุโรป หรือทวีปอเมริกาใต้ รูปร่างของกวาง ช้าง เต่า หมู ฯลฯ ก็เหมือนกันทั้งนั้น และเมื่อเราปั้นหรือเขียนสัตว์เหล่านั้นอย่างเหมือนจริง ก็ทำได้ ไม่อยู่ในความผูกขาดของชาติใดแต่โดยเฉพาะ ตรงกันข้าม ศิลปินที่ดีที่รักจะปั้นหรือเขียนสิ่งที่เขาชอบตามอุปนิสัยของคน ตัวอย่างเช่น นายโพธิ์บุรุษ เป็นศิลปินซึ่งเกิดมาสำหรับปั้นภาพสัตว์เหมือนจริง และในงานประเภทนี้แล้วนับว่าหาตัวจับยาก จริยธรรมหรือถ้าเราห้ามไม่ให้เขาทำงานเช่นนั้น เพราะเหตุว่าในศิลปะตามแบบประเพณีของเราไม่เคยมีใครปั้นรูปสัตว์เหมือนจริง? จะเป็นการดีแก่วัฒนธรรมปัจจุบันหรือไม่ ถ้าเรานับสุนทรียภาพให้ศิลปินปัจจุบันทำงานตามอุปนิสัยของคน ตามที่ธรรมชาติให้มา?

ภาพเขียนอันวิจิตรต้องภาพของ นายประสงค์ บัณฑิตมานุช แสดงให้เห็นถึงความฉลาดในการจัดโครงการทำให้เข้ากันอย่างสวยงาม นายประสงค์ มีความรู้สูงทางศิลปะ ซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับศิลปะโบราณของเราอย่างแท้จริง นายประสงค์ เป็นผู้รักศิลปะของตน แม้จำเป็นต้องทำงานซึ่งไม่ตรงกับอุปนิสัยของคนก็ตาม ก็พยายามส่งงานจิตรกรรมแสดงทุกปี นี่คือการเรียกร้องที่แท้จริงของศิลปิน และด้วยเหตุนี้เองที่เราต่างกันว่า ศิลปะเพื่อศิลปะ

มี นายจรัส เกียรติก้อง ส่งภาพเหมือนที่สวยงามที่สุดเข้าแสดงภาพหนึ่ง ซึ่งไม่จำเป็นจะต้องยืนยันนักเป็นทรูกันอยู่แล้วว่า นายจรัส เป็นช่างเขียนภาพเหมือนที่ดุดัดของเรา

ศิลปินอีกคนหนึ่ง ซึ่งดูเหมือนว่าไทยเรานี้มีอุปนิสัยเป็นพิเศษ ก็คือ ศิลปินการทำภาพพิมพ์ ยกเว้น นายชุตติ นิมเฒ่าแล้ว ศิลปินหนุ่ม ๆ ยังจะต้องศึกษาเรื่องเทคนิคอีกมาก เพราะการพิมพ์ยังพิมพ์ไม่ได้ดี และอีกหลายกรณีด้วยกับที่ภาพพิมพ์ขาดคุณลักษณะของหน้าหนักอ่อนแก่ ศิลปินมุ่งในประสิทธิภาพของหน้าหนักดำขาวโดยไม่คำนึงถึงหน้าหนักกลาง นายสมัยยศ

ทรงมาลัย เป็นนักฝัน ชอบงานของ โกแกง มาก เราอาจรู้ถึงอิทธิพลของศิลปินฝรั่งเศสผู้ยิ่งใหญ่ผู้อยู่ในงานภาพพิมพ์ของเขา นายสมัยยศ เป็นคนหนุ่มที่มุ่งความอดทนและความสามารถ ฉะนั้น ภายในสองสามปีข้างหน้าหากคงจะร่างแบบอย่างศิลปะขึ้นมาเป็นลักษณะเฉพาะของคนได้

ศิลปินหนุ่มอีกคนหนึ่ง ซึ่งเราหวังว่าจะมีอนาคตก้าวไกล คือ นายอนันต์ ปาณินท์ งานจิตรกรรมของเขาแสดงให้เห็นความรู้ลึกซึ้งของอารมณ์อันแรง และบุคลิกภาพอันเด่นชัด นายอนันต์ เพิ่งเริ่มงานศิลปะจึงหวังว่าความสำเร็จครั้งแรกของเขาจะไม่เป็นผลร้าย แต่หากว่าจะช่วยกระตุ้นให้เขาทำงานมากขึ้น และคิดงานนอก คำว่า ทำให้ดียิ่งขึ้น ควรจะทำให้ดียิ่งขึ้นอีก นั่น ต้องเป็นอุดมคติที่ศิลปินหนุ่ม ๆ ทั้งหลายควรยึดถือได้เป็นประจำ

ภาพบันทึกของสมัยพุทธ ชื่อ “ความพอใจ” ของ นางมิเชียม ยิบอินซอย มีคุณลักษณะให้เห็นอย่างเช่นที่เราเคยหวังได้จากศิลปินผู้นี้ เธอแสดงอารมณ์ส่วนตัวออกมาโดยปราศจากความคิดถึงใด ๆ จะเหมิติดแบบงานเป็นสมัยเก่าหรือสมัยใหม่ สิ่งที่เธอทำนั้นขึ้นอยู่กับความรู้สึกของเธอเอง ดังนั้น จึงบังเกิดผลดีที่น่าประหลาดใจ ภาพแสดงให้เห็นถึงพลังอำนาจที่ผลักดันให้เธอมีความสุข อาจเป็นไปได้ว่า ณ เบื้องหน้าเธอมีดวงอาทิตย์กำลังทอแสงและธรรมชาติกำลังครวญไต่ถกแห่งความสวยงามอยู่ เธอจึงมีอาจง่วนอยู่ด้วยความพึงพอใจเดียวได้

ม.จ. การวิก จักรพันธุ์ เป็นผู้มีชื่อทางด้านงานจิตรกรรมด้านอนิเมชัน มีอุปนิสัยพิเศษในศิลปะประเภทนี้ ภาพที่ต่างกันต่าง ๆ นั้น ใช้พู่กันป้ายลงตามครึ่งก็ดำไว้ ภาพงานวัด (ดอกไม้ลายไทย) นั้น จะเห็นได้ว่า ม.จ. การวิก เขียนรูปคนขนาดเล็กโดยวิธีใช้เส้นแถมเป็นจุดๆ อย่างฉลาด

ภาพที่ต่างกันของ นายท้ว วัชรินทร์ มีแบบอย่างเป็นส่วนของคนอย่างแท้จริง นายท้วเป็นช่างเขียนหนุ่มซึ่งอาจร่างงานศิลปะให้ดีกว่านี้ ถ้าเขาทำงานหนักยิ่งขึ้นอีก ในบรรดาผลงานของ

* โกแกง : GAUGUIN เป็นช่างเขียนชาวฝรั่งเศสในกลุ่ม Post-Impressionism ค.ศ. ๑๘๔๘-๑๙๐๓

นายทวี เราชอบภาพ “วัด” และ “ภาพนิ่ง” มาก เพราะมีสีสันสว่าง อันเป็นบรรยากาศ
ของประเทศเมืองร้อนของเรา

ภาพเขียนประเภทมันตะศิลป์ (ศิลปะตกแต่ง) ของ นายมานิต กงกะนันทน์ สร้าง
ความสนใจในคุณค่าของศิลปะและขององค์ประกอบมาก เมื่อพิจารณาถึงอุปนิสัยตามธรรมชาติที่
ศิลปินหนุ่มผู้นี้มีอยู่ในงานศิลปะแล้ว เราคิดว่า ถ้านายมานิต ฝึกฝนวิชาวาดเขียนให้มากกว่านี้
เขาอาจสร้างงานศิลปะชิ้นสำคัญ ๆ ขึ้นได้

ปรานี คันติสุข มีความก้าวหน้ามากทั้งในอารมณ์ความรู้สึกและทางเทคนิค บรรดา
งานจิตรกรรมของเธอ เราชอบภาพกลิ้งยาเส้น และกล่องไม้ขีดไฟบนโต๊ะ ซึ่งอยู่คนต่าง
ของภาพ และ หมวกใบหนึ่งแขวนอยู่ข้างบนฝาผนัง ใครที่เห็นภาพนี้ อาจอธิบายความรู้สึก
เฉพาะคนได้ สำหรับเรา ภาพนี้ให้ความรู้สึกอ้างว้าง เปล่าเปลี่ยว ความรู้สึกคิดถึงใคร
คนหนึ่ง ซึ่งจากไปไกลแต่กาย ใจนั้นยังอยู่ใกล้

นายเกอ ด. ในบุร ได้ส่งงานภาพเหมือน เขียนด้วยสีชอล์ค ภาพที่ดึงดูดคือภาพ
เด็กหนุ่ม สดชื่นสดใส และวิจิตรเขียนอย่างแนบแน่น แสดงให้เห็นถึงความเป็นศิลปินผู้มีสูงส่งผู้หนึ่ง

ภาพเขียนสีน้ำของ นายคณ ปฏิรูปาณธรรม นั้นมีคุณค่าทั้งในทางเทคนิคและทางศิลปะ
แม้ว่าการเขียนภาพสีน้ำจะเป็นวิชาที่ง่าย แต่เป็นการยากลำบากที่จะเขียนให้มีน้ำหนักเป็น
กลุ่มก้อนได้ก็ตาม นายคณ ก็มีความสำเร็จในการให้คุณค่าของสีมืดในภาพ โดยไม่ปรากฏ
เป็นสีดำ หรือสีดกปรกแต่อย่างใด

นายมานิต ภู่อารีย์ ได้ส่งงานเขียนเอกรงค์ แสดงถึงชีวิตหญิงสาวชนบท นายมานิต
เขียนภาพคนอย่างรวดเร็ว และมีลักษณะเป็นภาพล้อเกวียนทั้งหมด ย่อมเป็นที่เห็นว่าภาพเหล่านี้
มีแบบอย่างเป็นส่วนของคนและน้ำ แต่เมื่อพิจารณาถึงความสามารถของนายมานิตแล้ว เรา
ใคร่จะได้เห็นงานที่สำคัญยิ่งกว่านี้

ในบรรดาศิลปินชาวต่างประเทศ เราขอแนะนำให้ชมภาพเขียนประเภทมันตะศิลป์
ของ นางเบอร์นีส เฮต. กอร์ดอน คือ “กรุงเทพฯ หมายเลข ๓๔” และภาพ “คลอง”

โดยนางกาดิงก้า บรูก กับภาพ “หน้า” โดย นางซารินา อาร์ อาลาดีมี สำหรับภาพเขียน
ต้องภาพของ นายฮอร์ด เกอร์ต นั้นชอบเป็นพิเศษ นายฮอร์ด เกอร์ต เป็นศิลปินหนุ่มชาวเยอรมัน
ที่กล้าใช้สีแรงและเส้นวาดนั้นหนัก ย้ำให้เห็นถึงลักษณะส่วนบุคคลของแบบโดยการเขียนเส้น
รูปนอกของภาพให้เห็นความเป็นจริง และมีความรู้สึกแรง ภาพเขียนแสดงให้เห็นถึงหญิงสาว
เผ่าหนึ่งของอินเดียได้ ซึ่งต่าง ๆ ของภาพมีการประกอบเข้าด้วยกันอย่างน่าดู ส่วนภาพศีรษะ
ของหญิงสาวชาวจังหวัดสงขลานั้นเด็กมีวรรณะของสีอันเร้นลับ ทำให้เราเกิดอารมณ์อัน
ละเอียดอ่อน.

(ศาสตราจารย์) ศิลป พีระศรี

Rama IX Art Museum Foundation

(เขียน ขั้วศิริ แปลจาก Extremities)

รางวัล PRIZES

จิตรกรรม

เกียรติยศอันดับ ๑ เหรียญทอง

นายดำรง วงศ์อุปราช

เกียรติยศอันดับ ๒ เหรียญเงิน

นายทวี รัชนิกร

นางปราณี ตันติสุข

นายอนันต์ ปาณินท์

เกียรติยศอันดับ ๓ เหรียญทองแดง

นายพิชัย นรินดี

นายเปื้อง เปลื้องสายสืบ

นายคณัฏ ปฏิรูปาณสรณ์

ม.จ. การวิก จักรพันธ์

นายวีระ โสธประเสริฐ

นายเกรว ชโนบุร

นายกัมพล วัฒนานุกิตติ

ประติมากรรม

เกียรติยศอันดับ ๓ เหรียญทองแดง

นายเรืองสุข อรุณเวช

แกะแม่พิมพ์ไม้

เกียรติยศอันดับ ๒ เหรียญเงิน

นายสมยศ ทรงมาลัย

เกียรติยศอันดับ ๓ เหรียญทองแดง

นายทวี รัชนิกร

ศิลปตกแต่ง

เกียรติยศอันดับ ๒ เหรียญเงิน

นายมาโนช กงกะนันท์

เกียรติยศอันดับ ๓ เหรียญทองแดง

นางสาววัฒนา พังวิชา

นางเบอรันซ์ เอส. กอร์ดอน

Painting

1st Prize : Gold Medal

Damrong Wong-uparaj

2nd Prize : Silver Medal

Tawee Rajaneekorn

Pranee Tantisuk

Anand Panin

3rd Prize : Bronze Medal

Pichai Nirand

Pruang Pliansaisub

Danai Patirupanusorn

M.C. Karavik Chakrabhand

Vira Yotaprasert

Kaven Chanaiboon

Kampon Vatananusit

Sculpture

3rd Prize : Bronze Medal

Ruangsook Aroonvej

Engraving

2nd Prize : Silver Medal

Somyot Songmalai

3rd Prize : Bronze Medal

Tawee Rajaneekorn

Decorative Art

2nd Prize : Silver Medal

Manot Kongkanan

3rd Prize : Bronze Medal

Vatana Pungvicha

Bernice S. Gordon

งานศิลป์ที่ส่งเข้าแสดง ART EXHIBITION

จิตรกรรม

- คลอง นายดำรง วงศ์อุปราช
- บ้านชาวนา นายดำรง วงศ์อุปราช
- หมู่บ้านชาวประมง นายดำรง วงศ์อุปราช
- ตากอวน นายดำรง วงศ์อุปราช
- บ้านชาวประมง นายดำรง วงศ์อุปราช
- สู่ทะเล นายดำรง วงศ์อุปราช
- บ้านริมทะเล นายดำรง วงศ์อุปราช
- บ้านเชิงเขา นายดำรง วงศ์อุปราช
- ชาวบ้าน นายดำรง วงศ์อุปราช
- เต่า นายทวี รัชนิกร
- เขาพระวิหาร นายทวี รัชนิกร
- วัด นายทวี รัชนิกร
- ต้นไม้ นายทวี รัชนิกร
- เห็ด นายทวี รัชนิกร
- ดอกไม้ นางปราณี ตันติสุข
- วัดปรก นางปราณี ตันติสุข
- คิดถึง นางปราณี ตันติสุข
- วัดนางนอง นางปราณี ตันติสุข
- ใบไม้ นางปราณี ตันติสุข
- ทิวทัศน์ นายอนันต์ ปาณินท์
- ภาพนิ่ง นายอนันต์ ปาณินท์
- ภาพนิ่ง นายอนันต์ ปาณินท์
- ภาพนิ่ง นายอนันต์ ปาณินท์
- เรือ นายอนันต์ ปาณินท์
- แหลมบางละมุง นายคณัฏ ปฏิรูปาณสรณ์
- แควน้อย นายคณัฏ ปฏิรูปาณสรณ์
- ปากน้ำจันทบุรี นายคณัฏ ปฏิรูปาณสรณ์
- จันทบุรี นายคณัฏ ปฏิรูปาณสรณ์
- แหลมสิงห์ นายคณัฏ ปฏิรูปาณสรณ์
- ความสงบ นายคณัฏ ปฏิรูปาณสรณ์

PAINTING

- Canal Damrong Wong-uparaj
- Farmer Houses Damrong Wong-uparaj
- Fisherman Village Damrong Wong-uparaj
- Fishing Nets Damrong Wong-uparaj
- Fisherman Hut Damrong Wong-uparaj
- Boats Damrong Wong-uparaj
- Along the Sea-shore Damrong Wong-uparaj
- On the Foot of the Mountain Damrong Wong-uparaj
- Country People Damrong Wong-uparaj
- Tortoises Tawee Rajaneekorn
- Khao Phra Viharn Tawee Rajaneekorn
- Wat Tawee Rajaneekorn
- Trees Tawee Rajaneekorn
- Mushrooms Tawee Rajaneekorn
- Flowers Pranee Tantisuk
- Wat Pranee Tantisuk
- Loneliness Pranee Tantisuk
- Wat Pranee Tantisuk
- Leaves Pranee Tantisuk
- Bird's-eye-view Anand Panin
- Still Life Anand Panin
- Still Life Anand Panin
- Still Life Anand Panin
- Boats Anand Panin
- Seascape Danai Patirupanusorn
- Landscape Danai Patirupanusorn
- Seascape Danai Patirupanusorn
- Chandburi Danai Patirupanusorn
- Lion-promontory Danai Patirupanusorn
- Peace Danai Patirupanusorn

31. ภาพเหมือน.....นายเกวล ชโนบุร
32. ภาพเหมือน.....นายเกวล ชโนบุร
33. ศรีราชา.....นายเกวล ชโนบุร
34. เด็กหนุ่ม.....นายเกวล ชโนบุร
35. แม่ค้ามะพร้าว.....ม.จ. การวิก จักรพันธ์
36. ชีวิตชาวคลอง.....ม.จ. การวิก จักรพันธ์
37. แดง ขาว น้ำเงิน.....ม.จ. การวิก จักรพันธ์
38. หาดศรีราชา.....ม.จ. การวิก จักรพันธ์
39. ดอกไม้ลายไทย.....ม.จ. การวิก จักรพันธ์
40. รุ่งอรุณ.....นายกำจร สุนทรพงษ์ศรี
41. ความมืด.....นายพิชัย นิรันดร์
42. จุดจิบ.....นายพิชัย นิรันดร์
43. เครื่องบูชา.....นายพิชัย นิรันดร์
44. วัดในสวน.....นายพิชัย นิรันดร์
45. ปราสาทร้าง.....นายอัมพร ไล่แสง
46. ต้นไม้.....นายเปื้อง เปลียนสายสืบ
47. เรือ.....นายเปื้อง เปลียนสายสืบ
48. ต้นไม้.....นายเปื้อง เปลียนสายสืบ
49. วัดนางนอง.....นายพนรัตน์ ลีวิสิทธิ์
50. ทานตะวัน.....นายพนรัตน์ ลีวิสิทธิ์
51. ทำงาน.....นายประพัฒน์ โยธาประเสริฐ
52. เหมันต์เริ่ม.....นายกัมพล วัดนานาสี
53. ช้าค่ำ.....นายพนม สุวรรณบุญ
54. โกโก้หน้าแดง.....นายวีระ โยธาประเสริฐ
55. ชีวิตคนจน.....นายวีระ โยธาประเสริฐ
56. คนชักผ้า.....นายเปรม ไสยวงศ์
57. เรือ.....นายเปรม ไสยวงศ์
58. อ่านหนังสือ.....นายสมโภช อุปอินทร์
59. แควน้อย.....นายอวน สาณะเสน
60. เจ้าพระยา.....นายอวน สาณะเสน
61. ภาพนิ่ง.....นายนิพนธ์ ผลิตะโกมล
62. ภาพทิวทัศน์.....นายอินสนธิ วงศ์สาม
63. ภาพนิ่ง.....นายอินสนธิ วงศ์สาม
64. วัด.....นายอินสนธิ วงศ์สาม
65. ชาวเรือ.....นายสมยศ ทรงมาลัย
66. วัด.....นายณรงค์ สุทธิอาภา
67. ทิวทัศน์ กรุงเทพฯ.....นายณรงค์ สุทธิอาภา
68. บ้านชาวประมง.....นางพรรค สุทธิอาภา

31. Portrait.....Kaven Chanaiboon
32. Portrait.....Kaven Chanaiboon
33. Sriraja.....Kaven Chanaiboon
34. Portrait.....Kaven Chanaiboon
35. Vendors of Coconuts.....M.C. Karavik Chakrabhand
36. Life in the Canal.....M.C. Karavik Chakrabhand
37. Red, White, Blue.....M.C. Karavik Chakrabhand
38. The Beach of Sriraja.....M.C. Karavik Chakrabhand
39. Festival.....M.C. Karavik Chakrabhand
40. Dawn.....Kamchorn Soondhorn-pongsri
41. Darkness.....Pichai Nirand
42. The End.....Pichai Nirand
43. Worshipping Objects.....Pichai Nirand
44. Wat.....Pichai Nirand
45. Ruins.....Amporn Paisawaeng
46. Landscape.....Pruang Pliansaisub
47. Boats.....Pruang Pliansaisub
48. Trees.....Pruang Pliansaisub
49. Wat.....Noparat Livisit
50. Sun-Flowers.....Noparat Livisit
51. Working.....Prapat Yotaprasert
52. Cool-Season.....Kampon Vatanan
53. Dusk.....Panom Suwanaboon
54. Birds.....Vira Yotaprasert
55. Lane.....Vira Yotaprasert
56. Washing Women.....Prem Saiyawong
57. Boats.....Prem Saiyawong
58. Reading.....Sompot Upa-in
59. Kwae-Noi River.....Oub Sanasen
60. Chao Phya River.....Oub Sanasen
61. Still Life.....Nipon Plitakomol
62. Landscape.....Inson Wongsam
63. Still Life.....Inson Wongsam
64. Wat.....Inson Wongsam
65. The Boat-man.....Somyot Songmalai
66. Wat.....Narong Sutti-abha
67. Landscape.....Narong Sutti-abha
68. Fisherman Huts.....Narong Sutti-abha

69. อวน.....นายชุมพล รัตนชัยวรรณ
70. ธรรมชาติ.....นายเมส พิสุทธิ
71. ปากน้ำ.....นายสมชัย มนัสชะยากร
72. วัด.....นายชวลิต เจริญประเสริฐ
73. วัด.....นายถวัลย์ คำนี
74. กันอ่าว.....นายสำรวย กองเพชร
75. ภาพนิ่ง.....หม่อมอลิษาบร จักรพงษ์
76. ป่า.....นางกาดิงกำ บรูก
77. คลอง.....นางกาดิงกำ บรูก
78. หญิงสาว.....นางกาดิงกำ บรูก
79. ทิวทัศน์.....นางวษา อ. เกนเนด
80. หน้า.....นางชาวีนา อาร์. อาลาสมี
81. ธารรัก.....นายประสงค์ บัทยาสุข
82. แสงจันทร์.....นายประสงค์ บัทยาสุข
83. วัดร้าง.....นายชุลด นิมเสมอ
84. เจดีย์.....นายชุลด นิมเสมอ
85. วัดโพธิ์.....นายชุลด นิมเสมอ
86. หญิงเปลือย.....นายชุลด นิมเสมอ
87. ผู้หญิงนอน.....นายชุลด นิมเสมอ
88. อาหารเช้า.....นายชุลด นิมเสมอ
89. ที่โต๊ะอาหาร.....นายชุลด นิมเสมอ
90. เขียนหนังสือ.....นายชุลด นิมเสมอ
91. อ่านหนังสือ.....นายชุลด นิมเสมอ
92. ฝันกลางวัน.....นายชุลด นิมเสมอ
93. แม่ค้าปลา.....นายชุลด นิมเสมอ
94. เสื้อแดง.....นายชุลด นิมเสมอ
95. ขึ้นลำปาง.....นายชุลด นิมเสมอ
96. ตาค้า.....นายชุลด นิมเสมอ
97. ปลา.....นายชุลด นิมเสมอ
98. ดอกไม้.....นายสวัสดิ์ ตันติสุข
99. ทิวทัศน์.....นายสวัสดิ์ ตันติสุข
100. "Monte Bacra".....นายสวัสดิ์ ตันติสุข
101. ทิวทัศน์.....นางมิเชียม ยิบอินซอย
102. ดอกกล้วย.....นางมิเชียม ยิบอินซอย
103. กรรมกรหญิง.....นางมิเชียม ยิบอินซอย
104. ภาพเหมือน.....นายจิรัส เกียรติก้อง
105. หญิงชาวสงขลา.....นายฮอรัส เกอร์ต
106. หญิงอินเดียภาคใต้.....นายฮอรัส เกอร์ต
107. พระยาคิงขง.....นายพินิจ สุวรรณบุญ

69. Fishing Nets.....Chumpon Ratanachaiwan
70. Nature.....Mes Bhisut
71. Pak-Nam.....Somchai Manasanayaporn
72. Wat.....Chawalit Sermproongsuk
73. Wat.....Thawan Dajanee
74. Beach.....Samroi Kongpej
75. Still Life.....Princess Chakrabhongse
76. Forest.....Mrs. Katinka Bruck
77. Klong.....Mrs. Katinka Bruck
78. Young Girl.....Mrs. Katinka Bruck
79. Landscape.....Mrs. Y.E. Kennedy
80. Faces.....Mrs. Zarina R. Alhashmi
81. Stream of Love.....Prasong Patamanuja
82. Moonlight.....Prasong Potamanuja
83. Ruins.....Chalood Nimsamoe
84. Chedis.....Chalood Nimsamoe
85. Wat Bo.....Chalood Nimsamoe
86. Nude.....Chalood Nimsamoe
87. Reclining Woman.....Chalood Nimsamoe
88. Breakfast.....Chalood Nimsamoe
89. Dining Table.....Chalood Nimsamoe
90. Writing.....Chalood Nimsamoe
91. Reading.....Chalood Nimsamoe
92. Dream.....Chalood Nimsamoe
93. Vendors of Fish.....Chalood Nimsamoe
94. Red Coat.....Chalood Nimsamoe
95. North Costume.....Chalood Nimsamoe
96. Black Eyes.....Chalood Nimsamoe
97. Fish.....Chalood Nimsamoe
98. Flowers.....Sawat Tantisuk
99. Landscape.....Sawat Tantisuk
100. "Monte Bacra".....Sawat Tantisuk
101. Landscape.....Mrs. Misiem Yip In Tsoi
102. The Flame of the Forest.....Mrs. Misiem Yip In Tsoi
103. Labourers.....Mrs. Misiem Yip In Tsoi
104. Portrait.....Chamras Kietkong
105. Woman from Songkla.....Horst Gehrt
106. Women from South India.....Horst Gehrt
107. The King.....Pinit Suwanaboon

ประติมากรรม

108. กีฬา.....นายอนิก สมบูรณ์
109. ภาพเหมือน.....นายอนิก สมบูรณ์
110. ภาพเหมือน.....นายอนิก สมบูรณ์
111. ชีวิตไทย.....นายอนิก สมบูรณ์
112. เด็ก.....นายเศวต เทศน์ธรรม
113. รำมะนา.....นายนคร สาครเสถียร
114. หมูป่า.....นายเรืองสุข อรุณเวช
115. ภาพเหมือน.....นายเรืองสุข อรุณเวช
116. พลัง.....นายสนั่น ศิลากร
117. หวี.....นายเชื่น ชัมศิริ
118. กวาง.....นายไพฑูรย์ เมืองสมบูรณ์
119. เด็กสาว.....นายชุลุด นิ่มเสมอ
120. ชาย.....นายชำเรือง วิเชียรเขต
121. หญิง.....นายชำเรือง วิเชียรเขต
122. ความพอใจ.....นางมิเชียม ยิบอินซอย
123. สรีระนักเต้นรำ.....นางมิเชียม ยิบอินซอย
124. เป่าขลุ่ย.....นายชิต เหมือประชา

ภาพเอกรงค์

วาดเขียน

125. สามพี่น้อง.....นายมานิตย์ ภาวรักษ์
126. คิด.....นายมานิตย์ ภาวรักษ์
127. รัก.....นายมานิตย์ ภาวรักษ์
128. วาดเขียน.....นายมานิตย์ ภาวรักษ์
129. วาดเขียน.....นายมานิตย์ ภาวรักษ์
130. ตลาด.....นายมานิตย์ ภาวรักษ์
131. เรือ.....นายดำรงค์ วงศ์อุปราช
132. โรงไฟฟ้า.....นายถวัลย์ ดัชนี
133. บ้าน.....นายถวัลย์ ดัชนี
134. แม่.....นายสมโภช อุปอินทร์
135. แควน้อย.....นายอังกศร กลัษณพงศ์
136. ผู้หญิง.....นายอังกศร กลัษณพงศ์
137. หญิงป่าที่สถานภาคตะวันออก.....นายฮอร์ส เกอร์ต
138. หญิงอินเดียภาคกลาง.....นายฮอร์ส เกอร์ต

(โปรดดูต่อหน้า 23)

SCULPTURE

108. Sport.....Anig Somboon
109. Head of a man.....Anig Somboon
100. Head of a child.....Anig Somboon
111. Thai Life.....Anig Somboon
112. Adolescence.....Sawet Tesatham
113. Drummer.....Nakorn Sakornsathira
114. Wild Boar.....Ruangsook Aroonvej
115. Head of a girl.....Ruangsook Aroonvej
116. Ferocity.....Sanan Silakorn
117. Harmony.....Khien Yimsiri
118. Frightened.....Paitun Muangsomboon
119. Youth.....Chalood Nimsamoe
120. Portrait.....Chamruang Vichienket
121. Portrait.....Chamruang Vichienket
122. Contentment.....Mrs. Misiem Yip In Tsoi
123. Head of a Dancer.....Mrs. Misiem Yip In Tsoi
124. Flute Player.....Chit Rienpracha

MONOCHROME

Drawing

125. Three Sisters.....Manit Poo-aree
126. Thinking.....Manit Poo-aree
127. Love.....Manit Poo-aree
128. Drawing.....Manit Poo-aree
129. Drawing.....Manit Poo-aree
130. Market.....Manit Poo-aree
131. Boats.....Damrong Wong-uparaj
132. Power Station.....Thawan Dajanee
133. Hut.....Thawan Dajanee
134. Mother.....Sompot Upa-in
135. Kwae-Noi River.....Angkarn Kalayanabhongse
136. Girl.....Angkarn Kalayanabhongse
137. Tribal Woman of East Pakistan.....Horst Gehrt
138. Tribal Woman of Central India.....Horst Gehrt

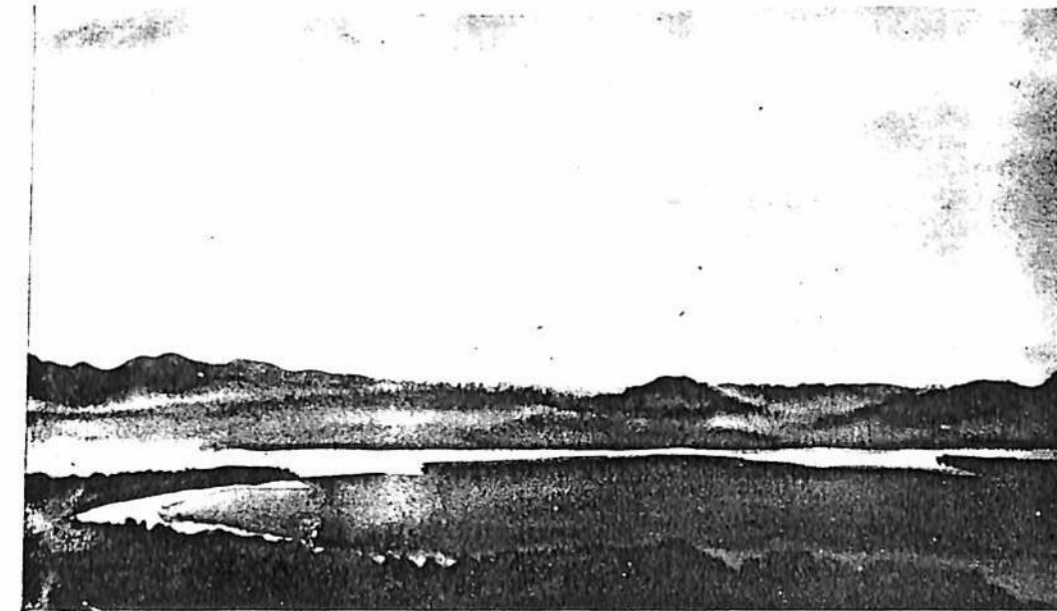
(Continued on page 23)

(82) แสงจันทร์
นายประสงค์ บัณฑิต

(82) Moonlight
Prasong Patamanuja

Rama IX Art Museum Foundation

(30) ความสงบ
นายคณัฏ ปฏีรูปานุสรณ์

(30) Peace
Danai Patirupanusorn

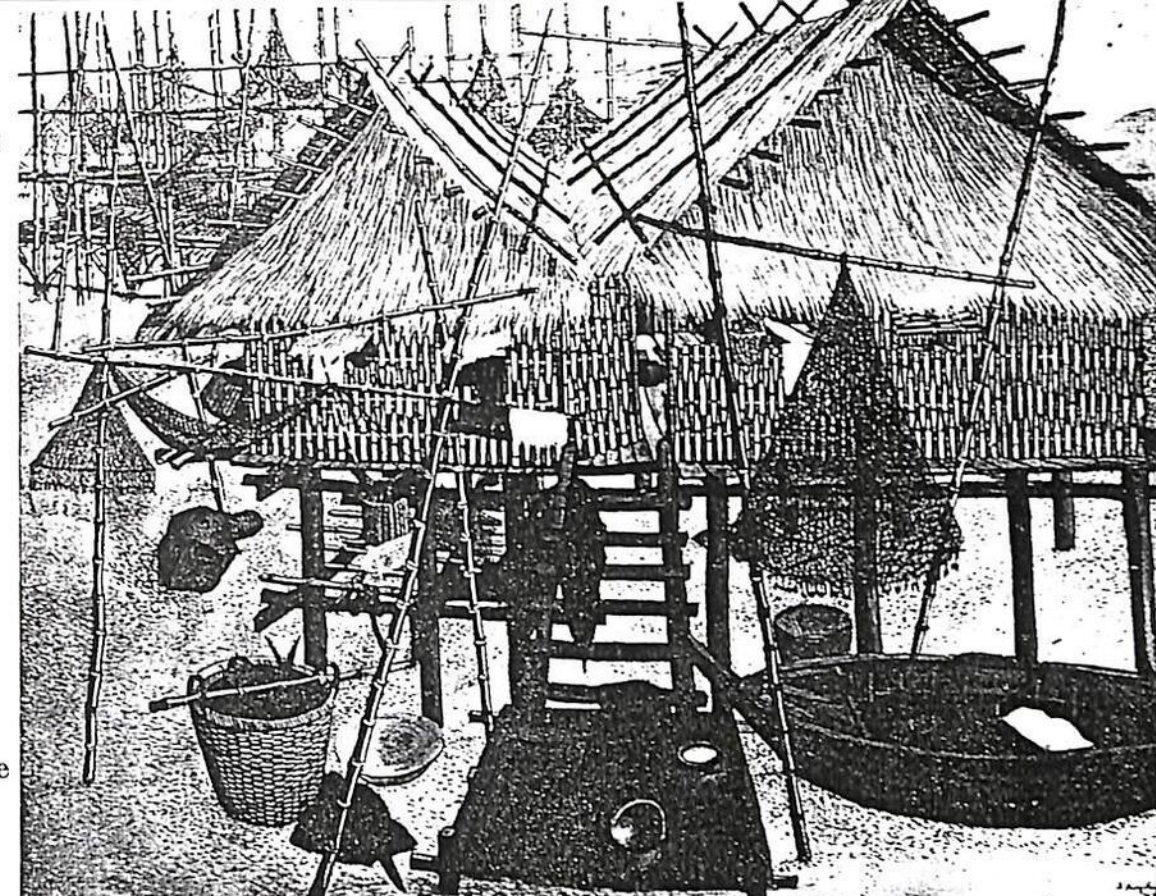

(104) ภาพเหมือน
นายจรัส เกียรติก้อง

(104) Portrait
Chamras Kietkong

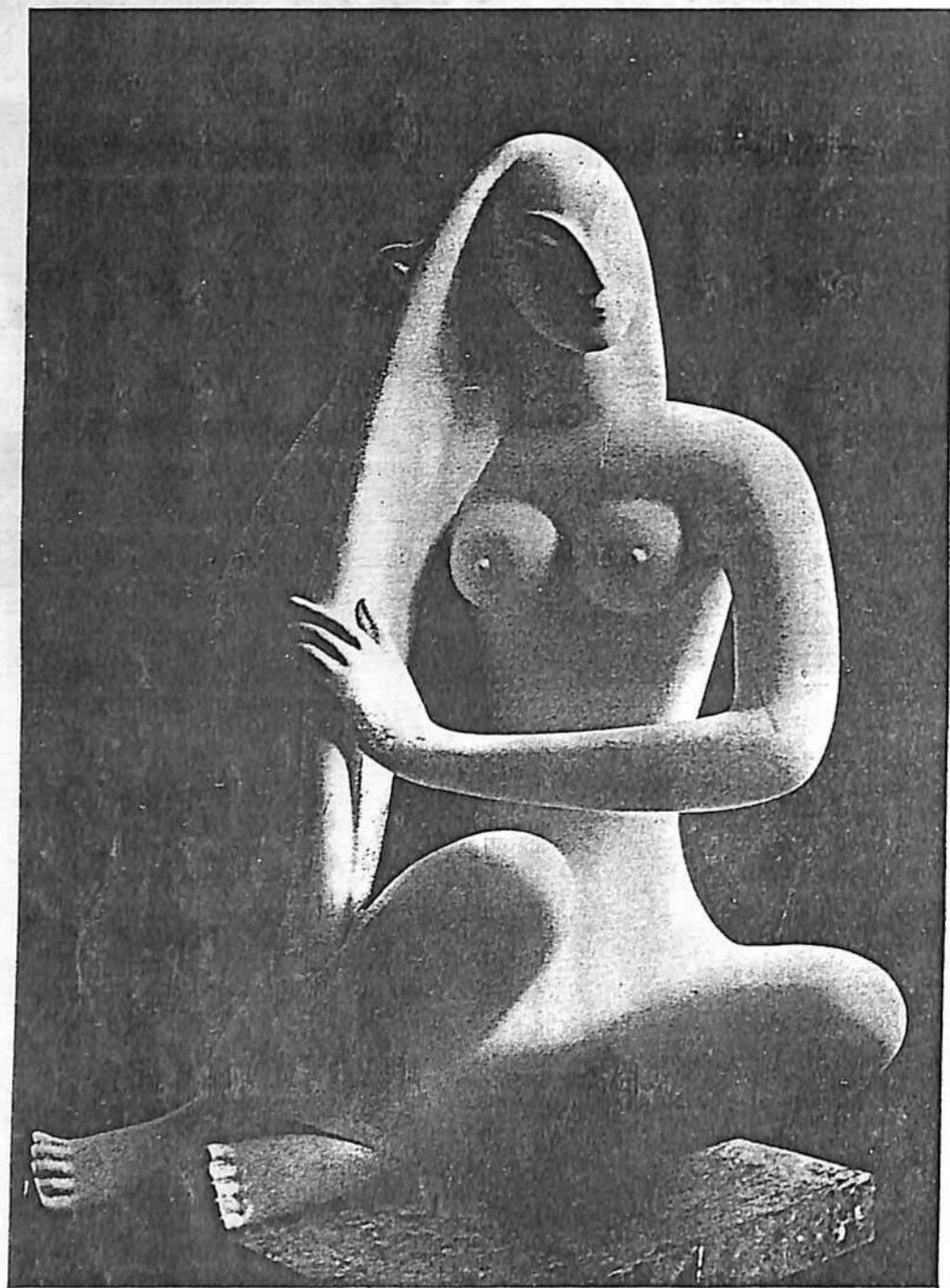
(3) หมู่บ้านชาวประมง
นายดำรง วงศ์อุปราช

(3) Fisherman Village
Damrong Wong-uparaj

(5) บ้านชาวประมง
นายดำรง วงศ์อุปราช

(5) Fisherman Hut
Damrong Wong-uparaj

(117) ๒๖
นายเชียน ชัมศิริ

(117) **Harmony**
Khien Yimsiri

(13) ต้นไม้
นายทวี ราชนิกร

(13) **Trees**
Tawee Rajaneekorn

(184) สมัยใหม่
นายสมโภช อุปอินทร์

(184) **Modern Style**
Sompot Upa-in